

ХУЛОСАИ
НИҲОИИ ШУРОИ ДИССЕРТАТСИОНИИ 6D.KOA-029 НАЗДИ
ДОНИШГОҲИ МИЛЛИИ ТОҶИКИСТОН

Парвандаи аттестатсионии № ____

Қарори Шурои диссертатсионӣ аз 06.10.2022, протоколи № ____
Дар бораи ба Пиров Аламшо Каримович, шахрванди Ҷумҳурии
Тоҷикистон, додани дараҷаи илмӣ доктори илмҳои фалсафа аз рӯи
ихтисоси 09.00.11 – фалсафаи иҷтимоӣ

Диссертатсия дар мавзӯи «Хувияти чандсатҳӣ ва хусусиятҳои ташаккули он дар фазои бисёрфарҳангӣ (таҳлили фалсафӣ-иҷтимоӣ)» аз рӯи ихтисоси 09.00.11 – фалсафаи иҷтимоӣ (илмҳои фалсафӣ) аз ҷониби Шурои диссертатсионии 6D.KOA-029 назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон (734025, Ҷумҳурии Тоҷикистон, ш.Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ 17), ки бо фармоиши Раиси Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон №38/шд аз 01.02.2022 таъсис ёфтааст, санаи 25.06.2022 ба ҳимоя қабул карда шуд, суратчаласаи №5

Довталаби дарёфти дараҷаи илмӣ Пиров Аламшо Каримович миллаташ тоҷик, соли таваллудаш 1958, соли 1981 Университети давлатии Тоҷикистон ба номи В.И. Ленин (ҳоло ДМТ) – ро аз рӯи ихтисоси «муаррих» хатм намудааст. Унвонҷӯи дараҷаи илмӣ доктори илмҳои фалсафа солҳои 1982 то 2017 дар вазифаҳои ассистент, омӯзгор, саромӯзгор, дотсент ва мудири кафедраи фалсафа ва сиёсатшиносӣ, декани факултети таърих ва ҳуқуқи Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав (Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон) фаъолият кардааст. Аз 01 сентябри соли 2019 то инҷониб дотсенти кафедраи фалсафаи Донишгоҳи номбурда мебошад. Соли 2010 рисолаи номзадӣ худро дар мавзӯи «Вижагиҳои тағйирёбии амалҳои муштараки этникӣ-фарҳангӣ дар ҳаёти ҷамъиятии Тоҷикистон» аз рӯи ихтисоси 09.00.11 – фалсафаи иҷтимоӣ ҳимоя намудааст. Соли 2001 бо нишони «Аълочии маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон» ва соли 2016 бо медали «Хизмати шоиста» қадрдонӣ карда шудааст.

Диссертатсияи доктории довталаби дараҷаи илмӣ дар кафедраи фалсафаи факултети сиёсат ва идораи давлатии МДТ «Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав» анҷом дода шудааст.

Диссертатсия бори аввал ба ҳимоя пешниҳод мешавад. Тамоми ҳуҷжатҳои ба Шурои диссертатсионӣ пешниҳодшуда мувофиқ ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳия шуда, дар парвандаи шахсии унвонҷӯ қарор доранд.

Мушовири илмӣ: Усмонзода Хайриддин Усмон, доктори илмҳои фалсафа, профессор, узви вобастаи Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон, директори Маркази тадқиқоти стратегии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон (МТС назди Президенти ҶТ).

Муқарризони расмӣ:

1. **Ҳомидзода Аслидин** – доктори илмҳои фалсафа, профессор, декани факултети таҳсилоти ғойибонаи Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Б.Ғафуров.

2. **Муминов Аҳмад Исматович** – доктори илмҳои фалсафа, профессори кафедраи таърихи фалсафа ва фалсафаи иҷтимоии факултети фалсафаи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон.

3. **Шоисматуллоев Шоназар** - доктори илмҳои сотсиологӣ, профессор, узви вобастаи АМИТ, мудирӣ шуъбаи сотсиологияи Институти фалсафа, сиёсат ва ҳуқуқи ба номи А. Баҳоваддинови АМИТ.

Муассисаи пешбар: Муассисаи давлатии таълимии «Донишгоҳи давлатии тиббии Тоҷикистон ба номи Абӯалӣ ибни Сино», шаҳри Душанбе, дар ҳулосаи мусбат додашудаи муассиса, ки аз тарафи муқарриз, доктори илмҳои фалсафа, профессори кафедраи фанҳои ҷомеашиносӣ Саидов А.С. ба имзо расида, аз ҷониби ректори ҳамин Донишгоҳ доктори илмҳои тиб, профессор Гулзода М.Қ. тасдиқ гардидааст, қайд шудааст, ки диссертатсияи Пиров Аламшо Каримович дар мавзӯи «Хувияти чандсатҳӣ ва хусусиятҳои ташаккули он дар фазои бисёрфарҳангӣ (таҳлили фалсафӣ-иҷтимоӣ)» ба бандҳои 10-16-и Тартиб додани дараҷаҳои илмӣ ва унвони илмӣ (дотсент, профессор), ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, аз 30-юми июни соли 2021, таҳти №267 ба тасвиб расидааст, мувофиқат карда, диссертант Пиров Аламшо Каримович барои дарёфти дараҷаи илмии доктори илмҳои фалсафа аз рӯи ихтисоси 09.00.11 – фалсафаи иҷтимоӣ (илмҳои фалсафӣ) сазовор мебошад.

Дар интиҳоби муқарризони расмӣ ва муассисаи тақриздиханда ба назар гирифта шудааст, ки онҳо аз рӯи ихтисоси 09.00.11 – фалсафаи иҷтимоӣ дар сатҳи дахлдор таҳқиқоти илмӣ анҷом додаанд ва корҳои илмӣ-таҳқиқотии онҳо ба масъалаҳои таҳқиқшавандаи диссертатсияи Пиров А.К. робитаи зич доранд.

Довталаби дарёфти дараҷаи илмӣ оид ба мавзӯи диссертатсия 26 интишороти илмӣ, аз ҷумла 2 монография ва 24 мақолаи илмӣ дорад. Аз ин ҳисоб 16 мақолаи илмӣ довталаб дар маҷаллаҳои тақризшавандаи тавсиянамудаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон нашр шудаанд. Интишороти илмӣ довталаб нуктаҳои асосӣ,

натиҷа ва мазмуни диссертатсияро инъикос намуда, саҳми шахсии муаллифро нишон медиҳанд.

Номгӯи муҳимтарин корхое, ки моҳияти илмии диссертатсияро инъикос менамояд:

1. Монографияҳо:

[1-А]. Пиров А.К. Особенности трансформации этнокультурных взаимодействий в общественной жизни Таджикистана / А.К. Пиров.- Душанбе: ООО «Сармад- Компания», 2016. – 116 с.

[2-М]. Пиров А.К. Амалҳои муштаракӣ иҷтимоӣ дар қаринаи ҳамбастагҳои этникию фарҳангӣ / А.К. Пиров. – Душанбе: «Сармад- Компания», 2019. – 146 с.

2. Мақолаҳои илмие, ки дар маҷаллаҳои тақризшавандаи ҚОА назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва ҚОА Вазорати маориф ва илми Федератсияи Россия ба таъб расидаанд:

[3-М]. Пиров, А.К. Масъалаи таносуби ҳувиятҳо дар қаламрави ҷомеаҳои муосири дар ҳолати тағйирёбӣ // Паёми ДМТ.– Душанбе, 2016. – №2. – С. 266-269.

[4-М]. Пиров, А.К. Ҷойгоҳ ва нақши анъанаҳои миллӣ дар шароити ҷаҳонишавии фарҳанг ва муносибатҳои қавмӣ // Паёми ДМТ. – Душанбе, 2018. – №3. – С. 266-269.

[5-М]. Пиров, А.К. Ҷойгоҳ ва нақши анъана дар ташаккули ҳувият // Паёми ДМТ. – Душанбе, 2019. – №1. – С. 167-172.

[6-М]. Пиров, А.К. Нақши забон дар ташаккули ҳамзистии мусолиҳатомези қавмӣ дар шароити истиқлолияти давлатӣ ва равандҳои ҷаҳонишавӣ // Ахбори Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи А. Баҳоваддинови Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон. – Душанбе, 2020. – №3. – С.66-72.

[7-М]. Пиров, А.К. Таносуби омилҳои объективӣ ва субъективӣ дар раванди амалҳои муштаракӣ этникию фарҳангӣ // Паёми ДМТ. – Душанбе, 2020. – №8. – С. 175-180.

[8-М]. Пиров, А.К. Мақом ва нақши амалҳои муштаракӣ иҷтимоӣ дар истехкоми ҳамбастагҳои қавмию фарҳангӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон // Паёми ДМТ. – Душанбе, 2020. – №9. – С. 182-188.

[9-М]. Пиров, А.К. Имкониятҳои фарҳангӣ – маърифатии сайёҳии этникӣ // Ахбори Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи А. Баҳоваддинови Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон. – Душанбе, 2020. – №4. – С.70-74.

[10-М]. Пиров А.К. Таҳқиқи масъалаи хусусияти ташаккулёбии хувияти чандсатҳӣ дар назарияҳои иҷтимоӣ // Паёми ДМТ. – Душанбе, 2020. – №10. – С. 185-192.

[11-М]. Пиров, А.К. Хусусиятҳои назариявии дидгоҳҳои иҷтимоӣ оид ба таҳқиқи масъалаи хувият // Ахбори Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи А. Баҳоваддинови Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон. – Душанбе, 2021. – №1. – С.77-83.

[12-М]. Пиров, А.К. Зарфияти хувияти тоҷикон дар таъмини ҳамзистии мусолиҳатомези иҷтимоӣ // Паёми ДМТ.– Душанбе, 2021. – №1. – С. 183-194.

[13-М]. Пиров, А.К. Вижагиҳои ташаккули кунишҳои фарҳанги дар муҳити субэтникӣ // Тоҷикистон ва ҷаҳони имрӯз. - Душанбе, 2021. – №1. (73). – С. 262-271.

[14-М]. Пиров, А.К. Дарки иҷтимоии амалҳои муштараки этникӣ-фарҳангӣ // Ахбори Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон.Шӯъбаи илмҳои ҷамъиятшиносӣ, №1, 2021: (262) С.83-88.

[15-М]. Пиров, А.К. Хувияти этникӣ-фарҳангӣ дар шароити ҷаҳонишавии фарҳанг // Ахбори Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи А. Баҳоваддинови Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон. – Душанбе, 2021. – №2. – С.35-41.

[16-М]. Пиров, А.К. Ғояи миллӣ ҳамчун инъикоси ҷанбаҳои маънавии хувияти миллӣ-фарҳангӣ // Паёми ДМТ. – Душанбе, 2021. – №2. – С. 151-162.

[17-М]. Пиров, А.К. Мушкилоти дарки амалияи хувиятсозӣ дар таърихи афкори иҷтимоӣ-фалсафии Ғарб // Паёми ДМТ. – Душанбе, 2021. – №2. – С. 173-182.

[18-М]. Пиров, А.К. Амалҳои муштараки муқоламавии фарҳагҳо ва ташаккули хувиятҳо дар шароити имрӯзаи ҷаҳонишавӣ // Паёми Донишгоҳи омӯзгори (Силсила: илмҳои фалсафӣ). – Душанбе, 2021. – №2.(2) – С. 18-24.

3. Мақолаҳои дар дигар нашрияҳо ба таърисида:

[19-М]. Пиров, А.К. Ҷанбаи методологии шарҳу тавзеҳи далелҳои амалии тадқиқоти сотсиологӣ дар ҷомеаҳои тағйирёбанда // Маводи конференсияи илмӣ- назариявии байналмилалӣ таҳти унвони «Рушди илмҳои таърих ва ҷомеашиносӣ дар замони соҳибистиклолии Тоҷикистон», бахшида ба 70-солагии Ғалаба дар Ҷанги Бузурги Ватанӣ, ДДҚ ба номи Носири Хусрав, ш. Кӯрғонтеппа. – 2015. – 17-18 апр. – С.83-87.

[20-М]. Пиров, А.К. Ваҳдати миллӣ-омили шукуфоии кишвар // Маводи конф. илмӣи ҷумҳуриявии «Нақши Президенти ҶТ Эмомалӣ Раҳмон дар таҳкими Ваҳдати миллӣ ва ҳифзи дастовардҳои истиклолияти давлатӣ», ш. Хоруғ, ш. Душанбе: Дониш. – 2016. – 10 июн. – С.311-313.

[21-М]. Пиров, А.К. Чойгоҳ ва нақши анъанаҳои миллӣ дар шароити ҷаҳонишавии фарҳанг ва муносибатҳои этникӣ // Маводи конференсияи илмӣ-назариявӣ ҷумҳуриявӣ дар мавзӯи «Тоҷикистон кишвари беназири сайёҳӣ ва хунарҳои мардумӣ». ДДК ба номи Абӯабдуллоҳ Рӯдакӣ, ш. Кӯлоб. – 2018. – 11 апр. – С.146-153.

[22-М]. Пиров, А.К. Чойгоҳ ва нақши забон дар ташаккули худшиносии қавмӣ // Маводи конференсияи ҷумҳуриявӣ дар мавзӯи «Нерӯҳои моҳиятии инсон дар фалсафаи инсоншиносии профессор С. Наврузов», ш. Душанбе. – 2019. – 27 март. – С.57-64.

[23-М]. Пиров, А.К. Нақши маърифати сиёсӣ дар ташаккули ҷомеаи шахрвандӣ // Маводи конференсияи ҷумҳуриявӣ илмӣ-назариявӣ «Нақши институтҳои сиёсӣ дар ташаккули ҷомеаи шахрвандӣ». Душанбе, 2018, ш. Душанбе. – 2018. – 12 апр. – С.97-104.

[24-М]. Пиров, А.К. Маданият ва сайёҳӣ // Маводи конференсияи ҷумҳуриявӣ илмӣ-назариявӣ байналмилалӣ бахшида ба 28-солагии Истиқлолияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон, 25-солагии Конституцияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва 22-солагии Ваҳдати миллӣ дар мавзӯи «Ҷаҳонишавӣ ва гуфтугӯи тамаддунҳо дар замони муосир», ш. Бохтар. – 2019.- 17-18 май, -С. 50-53.

[25-М]. Пиров А. К. Сайёҳӣ воситаи муҳимми муаррифии фарҳанги кишвар // Паёми Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав (Силсилаи илмҳои ҷомеашиносӣ). – Бохтар, 2021. – №3-4.(70) – С. 9-14.

[26-М]. Пиров А. К. Мақом ва чойгоҳи мафкураи миллӣ-давлатӣ дар бунёди ҳувияти миллӣ // Паёми Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав (Силсилаи илмҳои ҷомеашиносӣ). – Бохтар, 2021. – №3-4.(94) – С. 11-17.

Ба автореферати диссертатсия аз ҷониби шахсони зерин тақризҳо навишта шуда, ба Шурои диссертатсионӣ пешниҳод шудаанд:

– аз ҷониби мудирӣ шуъбаи фалсафаи иҷтимоӣ Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи А.Баҳоваддинови АМИТ, доктори илмҳои фалсафа, профессор, Зиёӣ Х.М.;

– аз ҷониби мудирӣ шуъбаи масоили сиёсии муносибатҳои байналмилалӣ Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи А.Баҳоваддинови АМИТ, доктори илмҳои сиёсӣ, Искандаров А.;

– аз ҷониби доктори илмҳои фалсафа, сарҳодими илмӣ шуъбаи онтология, гносеология ва мантиқи Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи А.Баҳоваддинови АМИТ Усмонова З.М.;

– аз ҷониби доктори илмҳои фалсафа, профессори кафедраи фалсафаи Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи А. Рӯдакӣ Ибодов М.О.;

– аз ҷониби доктори илмҳои фалсафа, профессори кафедраи фанҳои ҷомеашиносии Донишгоҳи техникии Тоҷикистон ба номи академик М.С. Осимӣ Раҳимов М.Ҳ.

Ҳамаи тақризҳо мусбат арзёбӣ гардида, дар онҳо баъзе эродҳои хусусияти баҳснокдошта ва пешниҳодҳо манзур шудааст. Эроду пешниҳодҳо, ки асосан нуктаҳои илмии мувоҳисавии диссертатсияро фаро гирифтаанд, аз инҳо иборатанд:

– муаллиф мебоист дар таркиби хувияти хурдақавмҳои дар Тоҷикистон сукунатдошта қабати арзишҳои фаромиллиро низ мавриди таҳлил қарор меод. Ин имконият фароҳам меовард, ки сатҳи дилбастагӣ эҳсоси ҳамбастагии онҳоро бо суннату арзишҳои ҳавзаҳои дигари миллию фарҳангӣ дарк намоем;

– зимни таҳлили масъала ба равандҳои имрӯзаи қавммеҳварие, ки дар Осиёи Марказӣ тамоюли шаклгирӣ доранд, таваҷҷуҳ менамуд арзишмандии амалии он барои ҷомеаи муосири мо зиёдтар мегашт;

– сабабу омилҳои зиддиятҳои қавмие, ки соли равон дар як қатор кишварҳои минтақаи мо сурат гирифтанд, ки онҳо ҷанбаи хувиятӣ доштанд, мавриди таҳлили васеъ қарор нагирифтаанд;

– мавҷудияти ҳатоҳои техникӣ-грамматикӣ дар диссертатсия ба ҷашм мерасанд;

– истифодаи адабиёти навини панҷсолаи охир оид ба масъалаҳои миллии дар кишварҳои ҳамсоямон, яъне Осиёи Марказӣ, мазмуни диссертатсия боз ҳам беҳтар мегардонд;

– истифодаи ибораҳои, ки барои сарфаҳм рафтан ба мундариҷаи онҳо бо таъҷаз аз қоидаҳои грамматикаи забони тоҷикӣ ва нишон додани муродифи онҳо мувофиқи мақсад мебуд;

– мавҷудияти фикрҳои баҳсангез, масалан, муаллифи диссертатсия менависад, ки эҳтиёҷоти қавмӣ заминаи субстансионалии амалҳои муштараки этникию фарҳангӣ ба шумор меравад, ки бе он ҳама гуна амалҳои муштарак маъноӣ ҳудро гум мекунад, ки на ҳама вақт ба чунин тасдиқот рози шудан мумкин аст;

– аз нигоҳи таърихӣ ба ҷанбаҳои манфии гуногунтаркибии сатҳи хувияти мардуми тоҷик дар ҳавзаҳои гуногуни сиёсии минтақа аз нигоҳи таърихӣ қамтар аҳамият дода шудааст, чунки чунин гуногунтаркибӣ бештари маврид ба манфиати онҳо наанҷомидааст;

– дар рисола муаллиф ба шарҳу тавзеҳи моҳияти «хувияти шаҳрвандӣ» низ таваҷҷуҳи муфассал зоҳир менамуд пас дарки моҳияти масъалаи хувияти ҷандсатҳӣ барои доираи васеъ равшантар мегашт;

– истифодаи асарҳои мутахассисони ҳамсоякишварҳоямон оид ба ҳамкориҳои этникии минтақавии аҳамияти амалии рисола бештар менамуд;

– пешниҳод қарда мешавад, ки таҳлили маводи дар матбуоти даврии

дохилию берунӣ оид ба сатҳи ҳалли масъалаи ҳамбастагии этникии дар Тоҷикистон ҷойдошта низ оварда мувофиқи мақсад мебуд;

– маълумотҳои омории барӯйхатгирии нави аҳолии Тоҷикистон оид ба таркиби этникии аҳоли истифода ва таҳлил мешудаанд, ба мақсад мувофиқ мебуд;

– дар муқаддимаи автореферат дар баҳши «мубрамияти мавзуи таҳқиқот» хуб мешуд, ки доир ба масъалҳои марбут ба вазъияти имрӯзаи миллии кишварҳои осӣ низ маълумот дода мешуд;

– дар автореферат ғалатҳои техникӣ, имлоӣ ва услубӣ баъзан ба ҷашм мерасанд, ки ислоҳи онҳо барои комил гардидани ҳусни диссертатсия муҳим арзёбӣ мегарданд;

– зарурати дар автореферат инъикос намудани мақом ва нақши ниҳодҳои давлатӣ дар ташаккули равандҳои марбут ба амали муштараки этникию фарҳангӣ дар ҷомеаи тоҷикистонӣ, барои мазмунан муқаммал гардидани андешаҳои муаллиф таъкид карда мешавад;

– пешниҳод карда мешавад, ки андешаҳои дар автореферат овардаи муаллиф бояд дар робита ва ҳамгирӣ амиқи услубиву мантиқӣ баён меёфтанд;

– тавсия мегардад, ки истилоҳоти зимни таҳлили масъала истифодашаванда бояд устувор ва контекстуалӣ бошанд;

– таъкид карда мешавад, ки дар муқаддимаи диссертатсия дар баҳши «мубрамияти мавзуи таҳқиқот» аҳамияти мавзуи интихобшуда боз ҳам мушаххастар карда мешуд.

Шурои диссертатсионӣ қайд менамояд, ки аз тарафи довталаби дарёфти дараҷаи илмӣ дар асоси иҷро кардани таҳқиқоти илмӣ:

– шарҳи фалсафии мафҳумҳои «ҳамзистии мусолиҳатомези иҷтимоӣ», «хувияти бисёрсатҳӣ», «амали муштараки иҷтимоӣ» ва омилҳои ташаккули онҳо асоснок карда шудааст;

– фазои зуҳури ҳамзистии мусолиҳатомези иҷтимоӣ, хувияти бисёрсатҳӣ, амали муштараки иҷтимоӣ дар шароити ҷомеаҳои дорои таркиби гуногуни қавмӣ таҳлил гардидааст;

– тамоюлҳои ташаккул ва рушди ҳамзистии мусолиҳатомези иҷтимоӣ, хувияти бисёрсатҳӣ ва амалҳои муштараки этникӣ-фарҳангӣ дар ҳаёти ҷамъияти муосири Тоҷикистон ошкор ва ҷиғунагии маҷмуи арзишҳои нави ташаккулёбанда ва мутобиксозии онҳо барои гурӯҳҳои этникӣ дар ин равандҳо муайян карда шудааст;

– нуктаҳои асосии фазои муштараки умумияти арзишии сокинони кишвар дар соҳаҳои сиёсӣ, иҷтимоӣ, меъёрию рафторӣ, иҷтимоӣ-психологӣ ва муқаррарсозии сарҳадҳои ба ҳамдигар таъсиррасонии онҳо собит гардидааст;

– хусусияти диалектикии рушди ҷараёни амалҳои муштараки этникӣ-фарҳангӣ дар самти гуногун ва ихтилофоти дохилии онҳо, ошкорсозии диалектикаи умумӣ ва хусусӣ дар рушди амалҳои муштараки этникӣ-фарҳангӣ, нишон додани диалектикаи объективӣ ва субъективӣ дар ин падида баррасӣ гардидааст;

– худудҳои этникӣ бо мақсади муайянсозии зарфияти мусоидати онҳо ба ташаккули ҳисси ҳамзистии мусолиҳатомези иҷтимоӣ, хувияти бисёрҷатҳӣ ва амалҳои муштаракӣ этникӣ-фарҳангӣ, ва мутобиқшавии умумиятҳои мазкур ба муносибатҳои нави ҷамъиятӣ омӯхта шудааст;

– таҳлили иҷтимоӣ-фалсафии концепсияи умумияти миллӣ ҳамчун субъекти амалҳои муштаракӣ этникию фарҳангӣ ба амал бароварда шудааст;

– истифодаи дастовардҳои илмӣ дар бораи этнос (қавм) дар қаринаи танзими иҷтимоӣ муносибатҳои муқарраӣ байниқавмӣ аз ҷиҳати назариявӣ асоснок гардидааст;

– концепсияи амалҳои муштаракӣ этникию фарҳангӣ, дар ҳамдигар муқаррагардонии равишҳои тамаддунӣ ва форматсионӣ таҳия ва асоснок карда шудааст;

– концепсияи иҷтимоӣ-фалсафии талаботи этникӣ ба сифати асоси субстансионалии низоми амалҳои муштаракӣ этникию фарҳангӣ баррасӣ гардидааст;

– асосҳои концептуалии танзими иҷтимоӣ дар маҷмуи механизмҳои давлатӣ ва ҷамъиятии танзим таҳқиқ карда шудааст;

– таҳлили таърихӣ-тамаддунии низоми танзими давлатии амалҳои муштаракӣ этникию фарҳангӣ дар қаринаи намунаи сиёсати миллӣ ба амал бароварда шудааст;

– таҳлили иҷтимоӣ-фалсафии концепсияи танзими ҷамъиятии талаботи этникию умумиятҳои миллӣ ба амал бароварда шудааст.

Аҳамияти назариявӣ таҳқиқоти мазкур бо он асоснок карда шудааст, ки мавод ва ҳулосаю натиҷаҳои бадастомадаи он дар рафти таҳлилу баррасии минбаъдаи масъалаи концепсиясозии фалсафии ҳамзистии мусолиҳатомези қавмӣ ва амали муштаракӣ этникӣ-фарҳангӣ чун назари амиқу васеъ ба хусусияти ҳаёти фарҳангии ҷомеаи муосири тоҷикистонӣ хизмат мерасонад. Натиҷаҳои таҳқиқот барои ташаккули назарияи умумии фалсафа, фарҳангшиносӣ ва фалсафаи фарҳанг хеле муҳиманд. Инчунин зимни таълими фанҳо ва таҳияи курсҳои лексионӣ, ки масъалаи амали муштаракӣ этникӣ-фарҳангӣ, робитаи байни фарҳангҳо, хусни тафохум ва тоқатпазириро дарбар мегиранд, аз онҳо истифода бурдан мумкин аст.

Вобаста ба масъалагузори дар диссертатсия ҷойдошта дар ҳалли вазифаҳои гузошташуда аз усулҳои диалектикӣ ва умумиилмӣ таҳқиқот, аз қабилӣ методи таҳлили сохторӣ, ки ба таҳқиқи унсурҳои алоҳидаи амали муштаракӣ этникӣ-фарҳангӣ имкон медиҳад, истифода мегардад. Илова бар ин, методу усулҳои умуминазариявӣ (таҳлил, таркиб, ҷамъбастанӣ) истифода шудаанд, ки барои системаноксозӣ, банизомдарорӣ ва дақиқтар таҳқиқ намудани мавзӯи мусоидат менамоянд.

Аҳамияти натиҷаҳои бадастовардаи доктриналии дарёфти дарачаи илмӣ дар амалия, чунин тасдиқ карда мешавад:

– натиҷаҳои зимни таҳқиқот ба даст овардашуда минбаъд барои дарки амиқи масъалаи зарфияти ҷомеаҳои миллӣ барои таъмини беҳтари ҳамзистии мусолҳатомези аъзоёни ҷомеа дар заминаи ташаққули ҳувиёт ва татбиқи амали муштараки иҷтимоию фарҳангӣ ва инчунин дар амалияи ҷомеасозӣ истифода намудани фишангҳои муассири ба ин мақсад ноил омадан имконият фароҳам меоранд;

– татбиқи тавсияҳои назариявии ноилшуда пеш аз ҳама имконият фароҳам меоранд, ки ҷомеаи тоҷикистонӣ дар ин шароити мураккаби ҷаҳони имрӯза масъалаи бозтавлидии низоми иҷтимоии худкифояро мавзӯи рӯз қарор диҳад;

– маводи диссертатсия хангоми гузаронидани дарсҳои таълимӣ аз ҷанҳои фалсафаи иҷтимоӣ, сотсиология, фарҳангшиносӣ, арзишшиносӣ ва хангоми иҷрои қорҳои мустақилона, аз ҷумла, навиштани рисолаҳои дипломӣ, магистрӣ ва диссертатсияҳо метавонад ба таври васеъ мавриди истифода қарор гирад.

Баҳои боэътимодии натиҷаҳои таҳқиқот ошқор намуд, ки:

– нуқтаҳои илмӣ ба ҳимоя пешниҳодшуда ба асарҳои илмӣ муҳаққиқону файласуфони ватанӣ ва хориҷӣ дар самти ташаққули ҳувиёти ҷандсатҳӣ дар фазои бисёрфарҳангии ҷомеаҳои муосир ва омили ҳамзистии мусолиҳатомези одамон будани он асос ёфта, ба маводи интишории унвонҷӯй, ки дар доираи мавзӯи диссертатсия ба нашр расидаанд, мувофиқат мекунад;

– дар таҳқиқоти диссертатсионӣ санадҳои меъёрии ҳуқуқии миллӣ ва байналмилалӣ доир ба татбиқ ва риояи ҳуқуқҳои субэтносоҳо (ақаллиятҳои қавмӣ), аз ҷумла ҳуқуқҳои инфиродии инсон ва шахрванд, ки аз тарафи давлати миллӣ, новобаста аз тафовути фарҳангӣ, шакли хоҷагидорӣ ва ғайра якхела эътироф мешавад, нуқтаҳои илмӣ ва ҳулосаҳои осори илмӣ истифода шудаанд, ки баҳои саҳеҳнокии натиҷаҳои бадастовардашудаи таҳқиқотро таъмин менамоянд;

– эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқотро дақиқияти маълумот, кифоягии ҳаҷми маводи таҳқиқотӣ, тасвиби натиҷаҳои таҳқиқот ва ҳаҷми интишорот, таҳлилу баррасӣ ва мусоҳибаи муаллиф бо муҳаққиқони соҳа ва муқоисаи илмӣ амалӣ тақозо менамоянд. Ҳулосаҳо ва тавсияҳои муаллиф дар асоси таҳлили илмӣ натиҷаҳои таҳқиқоти назариявӣ ва амалӣ пешниҳод шудаанд.

– пешниҳодҳои илман асоснок ва ҳулосаҳои таҳқиқоти диссертатсионӣ дар муқоиса бо нуқтаҳои илмӣ ва ҳулосаҳои дар илм пазируфташуда нағзони илмӣ доранд;

– нуқтаҳои илмӣ дар диссертатсия пешниҳодшуда ба арзёбии дурусти татбиқшавии сиёсати миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон мусоидат мекунад.

Саҳми шахсии довталаби дарёфти дараҷаи илмӣ:

– таҳлили асосҳои ташаккули ҳамзистии мусолиҳатомези қавмиро дар ҷомеаҳои муосир, аз ҷумла ҷомеаи тоҷикистонӣ, дар заминаи таълимоту назарияҳои навини илмҳои иҷтимоӣ, инчунин манобеи эмпирикӣ омилҳои таъсиргузори гуногунсатҳаро ба ташаккули ҳамзистии мусолиҳатомези қавмӣ дар ҷомеаҳои муосир, пешниҳоди тавсияҳои илман асоснокшуда;

– муаллиф аз рӯйи мавзӯи таҳқиқот 26 интишороти илмӣ, аз ҷумла 2 монография ва 24 мақолаи илмӣ дорад. Аз ин ҳисоб 16 мақолаи илмӣ довталаб дар маҷаллаҳои тақризшавандаи тавсиянамудаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон нашр шудаанд;

– ба тасвиб расонидани натиҷаҳои таҳқиқоти илмӣ дар симпозиуму конференсияҳои илмӣ назариявӣ ва амалии ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ;

– натиҷаҳои таҳқиқот бо дарназардошти натиҷаҳои назариявӣ, хулосаҳо, нуктаҳои асосии ба ҳимоя пешниҳодшаванда ва тавсияҳои амалӣ дастоварди бевоситаи муаллифи диссертатсия мебошанд.

Дар ҷаласа аз санаи 06 октябри соли 2022 Шурои диссертатсионӣ қарор қабул кард, ки ба Пиров Аламшо Каримович дараҷаи илмӣ доктори илмҳои фалсафа аз рӯйи ихтисоси 09.00.11 – фалсафаи иҷтимоӣ (илмҳои фалсафӣ) дода шавад.

Ҳангоми гузаронидани овоздиҳии пинҳонӣ дар Шурои диссертатсионӣ аз шумораи умумии 15 нафар аъзои Шурои диссертатсионӣ, 14 нафар иштирок доштанд, аз онҳо 5 нафар доктори илм аз рӯйи ихтисоси диссертатсияи баррасишаванда мебошанд. Натиҷаи овоздиҳӣ: тарафдор – 14 нафар, муқобил – нест, бюллетени безътибор – нест.

**Раиси Шурои диссертатсионӣ,
доктори илмҳои фалсафа, профессор**

Маҳмадизода Н.Д.

**Котиби илмӣ Шурои диссертатсионӣ,
доктори илмҳои фалсафа, профессор**

Худойдодзода Ф.Б.

06 октябри соли 2022